

Het organiseren van werkzaamheden met betrekking tot het verleggen van kabels en leidingen is vaak een complex dossier door de vele stakeholders. Een gedegen voorbereiding en goede coördinatie van de werkzaamheden is cruciaal en verkleint de kans op grote problemen. (Beeld: COB/Cartoon Blanche)

Tekst | Stanley Hunte

UIT HET OOG, MAAR NIET UIT HET HART

In deze editie van het magazine Grond Weg Waterbouw, waarin ondergronds bouwen centraal staat, mag het COB niet ontbreken. Het COB is namelijk het Nederlands kenniscentrum voor ondergronds bouwen en ondergronds ruimtegebruik. Hier komen ingenieurs, aannemers, opdrachtgevers, bevoegd gezag en kennisinstellingen bij elkaar om kennis uit te wisselen en te ontwikkelen op het gebied van bijvoorbeeld tunnels, kabels en leidingen en ondergrondse ruimtelijke ordening. Mijn naam is Stanley Hunte, ik ben coördinator van het platform Kabels en leidingen, waar zo'n 75 personen bij aangesloten zijn.

Wat ik van platformleden vaak hoor, is dat er in praktijkprojecten te weinig rekening wordt gehouden met onverwachte objecten in de ondergrond. Daarom is een artikel in een blad zoals dit een uitgelezen kans om de aanwezigheid en het belang van ondergrondse en daarmee onzichtbare objecten te benadrukken. Zorgen voor bewustwording op het gebied van ondergrondse objecten – en in bredere zin van de ondergrond – is één van de doelstellingen van het COB. Volgens ons is de ondergrond een

'Kabels en leidingen spelen een belangrijke rol in de energietransitie'

volwaardig onderdeel van de openbare ruimte en essentieel voor elk object dat gebouwd

wordt, ook binnen de GWW-sector. In mijn geval ligt de focus op kabels en leidingen, maar is de blik een stuk breder.

ZONDER ONDERGRONDSE KABELS EN LEIDINGEN GEEN ENERGIETRANSITIE

Onvoldoende kennis en zicht op ondergrondse objecten zoals duikers, vuilcontainers, maar vooral kabels en leidingen kan tot onnodige vertraging en kosten leiden bij projecten. Daarnaast

is die infrastructuur essentieel voor de economie en levensbehoeften; zonder gasleidingen bijvoorbeeld geen industrie, zonder spanningskabels geen duurzame energie van windmolenparken, zonder waterleidingen geen drinkwatervoorziening. Zonder ondergrondse kabels en leidingen dus geen energietransitie! Maar daar kom ik later op terug. Bij het COB bepaalt het netwerk de agenda. Platformleden die vanuit de eigen invalshoek afzonderlijk van elkaar tegen vraagstukken aanlopen, kaarten zo'n onderwerp aan tijdens een platformbijeenkomst, waarna we er met elkaar over discussiëren. Is er vanuit het platform voldoende animo, dan wordt er een project opgestart, zoals "Worstelen met kabels en leidingen in grote infraprojecten" in 2017. In het platform werd geconstateerd dat personen die zijn betrokken bij infraprojecten veel van elkaar leren kunnen over het omgaan met kabels en leidingen. Er is daarom een inventarisatie uitgevoerd om gemene delers en bruikbare inzichten te verzamelen.

LEREN VAN DE PRAKTIJK EN ELKAAR

In totaal zijn zes projecten beschouwd, waarbij betrokkenen van het ene project de gang van zaken bij het andere project documenteerden. Op deze manier wordt er geleerd van de praktijk én van elkaar. Tevens hebben studenten onderzoek verricht en verslag gedaan bij de medestudenten. Bij alle onderzochte projecten is het verleg-

gen van kabels en leidingen onderdeel van de conditionering van het projectgebied, maar is de verantwoordelijkheid van de conditionering bij verschillende partijen ondergebracht. Hoewel de conditionering normaalgesproken slechts een klein percentage van de totale projectkosten betreft, kan het niet goed in kaart brengen van de ondergrond voor grote problemen en hoge gevolgschade zorgen, zo blijkt uit het onderzoek. Het rapport bevat een set aanbevelingen voor de verschillende projectfasen en rollen binnen een project. Door tijdig te informeren en relevante data te delen kan een significante efficiëntieslag gemaakt worden en kunnen risico's beperkt worden.

COMMON GROUND VOOR ONDERGRONDSE INFRA

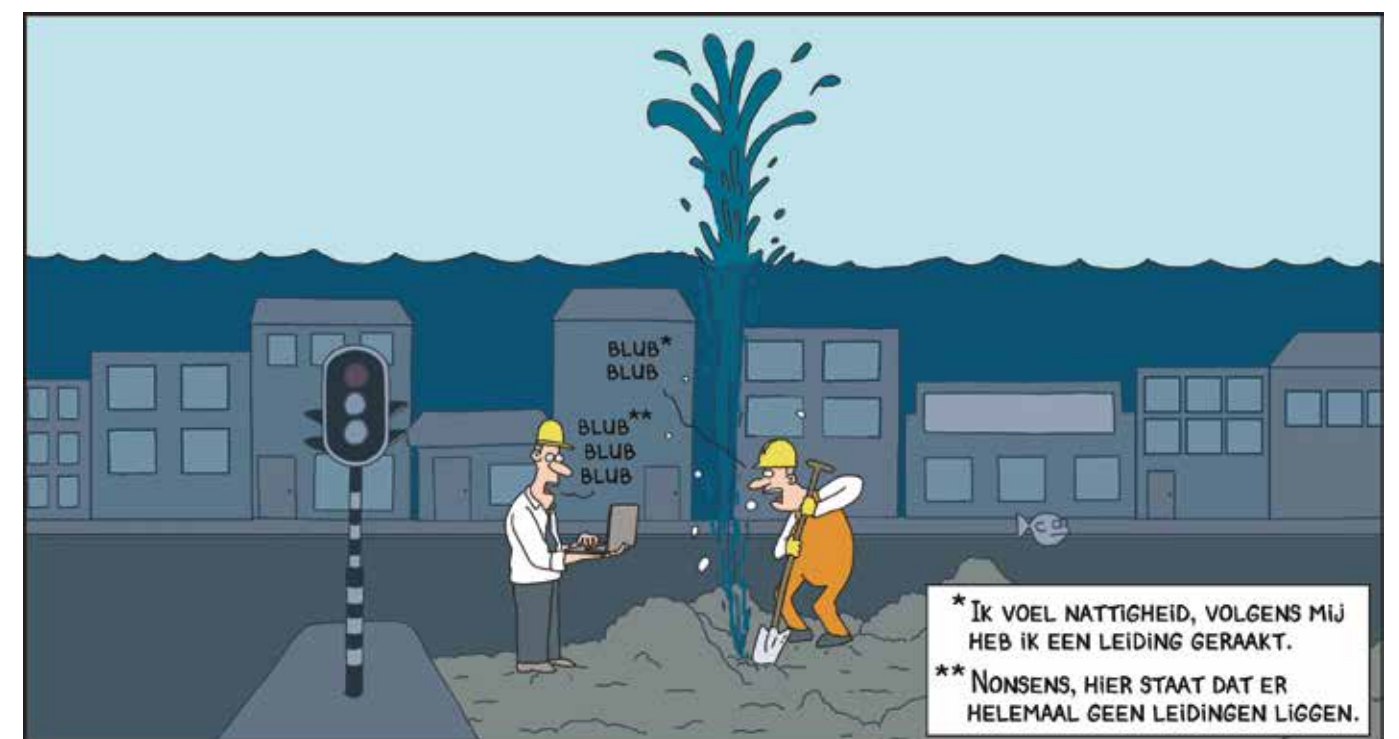
Een efficiëntieslag is een mooie brug naar een ander project van het COB: "Common ground voor ondergrondse infra". Zoals gezegd spelen kabels en leidingen een belangrijke rol in de energietransitie. Maar er zijn meer maatschappelijke opgaven die impact hebben op de ondergrond, zoals de renovatie- en vervangingsopgave (veel kabels en leidingen zijn aan het einde van hun levensduur), de klimaatopgave (aanpassen riolering, waterbergingen aanleggen), de uitrol van 5G (extra glasvezelnetwerk) en de verstedelijking (sneller bouwen, meer aansluitingen). Ook hier is een efficiëntieslag nodig, want als al deze opgaven los van elkaar

worden aangepakt, gaat het niet passen en niet werken. Het project Common ground voor ondergrondse infra heeft als doel een overallstrategie te ontwikkelen voor aanleg, beheer en onderhoud van ondergrondse kabels en leidingen. De eerste stap is al gezet: op 12 april 2019 werd een kennisanalyse gepresenteerd, zie www.cob.nl/commonground.

Rapporten zoals "Worstelen met kabels en leidingen" en "Common ground voor ondergrondse infra" zijn gratis te downloaden. Met de kennisbank van het COB is zeer veel informatie vrij toegankelijk. Tevens staat het COB-team te allen tijde klaar om mensen op weg te helpen. Zo zijn ondergrondse objecten zoals kabels en leidingen uit het oog, maar NIET uit het hart! ■

Bij de aanleg van de spoortunnel in Delft was er weinig tot geen ruimte voor tijdelijke en definitieve kabel- en leidingtracés. (Beeld: Flickr/Sander van der Wel)

Het komt vaak genoeg voor dat binnen het projectgebied onverwachte leidingen gevonden worden; geregistreerde informatie over kabels en leidingen is vaak niet volledig of helemaal correct. (Beeld: COB/Cartoon Blanche)